

sohalar bo'yicha o'zlashtirgan umumiy tasavvurlar sistemasi ularning kelajakda umumiy rivojlanishi uchun nihoyatda zarur bo'lib, bularsiz ular hozirgi zamon boshlang'ich sinf ta'limidagi kerakli bilimlarni egallay olmaydilar.

Maktabda esa o'quvchilarning bilimi yangi bosqichga ko'tariladi va kengayadi, shu bilan birga ular egallayotgan bilimlarini nazariy jihatdan anglay boshlaydilar, ilmiy tushunchalarni shakllantirish maktabda olib boriladigan ta'lim-tarbiyaviy ishning markaziga qo'yiladi. Maktabda bilimlar asosini egallash yanada aniqroq tusga kira boradi.

MTT bilan maktab o'rtasidagi izchillik ta'limning shakl va uslublarida ham o'z aksini topadi.

Ta'lim berish uslublaridagi izchillikning muhim sharti bolalarning bilim, malaka va ko'nikmalarni ongli egallab olishlariga erishish, bog'chada va maktabda ularning aqliy qobiliyatlarini va ijodiy faolliklarini o'stirishdir. MTT va maktabning boshlang'ich sinfida qo'llaniladigan juda ko'p usullar bir xil bo'lib, ular bolalarning aqliy, axloqiy-irodaviy rivojlanishlarini yaxshilashga qaratilgan, shu bilan birga ularning yangi mazmundagi bilimlarni egallashga, amaliy faoliyatga, bilishga qiziqishini oshirib, o'qituvchi bilan dars jarayonida yuzaga keladigan munosabatlarning murakkabroq shakllarini egallab olishlariga yordam beradi.

Tarbiyachining mashg'ulotlar jarayonida bolalarning amaliy faoliyatlariga, bilish jarayoniga bunday rahbarlik qilishi maktab va MTT o'rtasidagi ta'lim usulidagi izchillikning asosini tashkil etadi.

Hamkorlik asosini-birgalikdagi ishning istiqbol rejasi tashkil etib, unda maqsad asosiy vazifalar aniq shakllantirilgan, turli yo'nalishlarga doir mazmun aniqlangan, ishning aniq shakli, muddatlari, bajarilishi uchun mas'ul shaxslar ko'rsatiladi. Bu esa amaliy hamkorlikning muvaffaqiyatiga olib keladi.

Yuqoridagilardan kelib chiqib, hamkorlikdagi izchillikni ro'yobga chiqarishga doir har tomonlama mazmunli ishlarni yuqori darajasiga erishish bolalarni maktabda muvaffaqiyatli o'qishlariga zamin hozirlaydi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Ilk va maktabgacha yoshdagi bolalar rivojlanishiga qo'yiladigan Davlat talablari" O'RMTV Toshkent-2020
2. "Ilk qadam" davlat o'quv dasturi Toshkent 2018
3. "Дошкольное воспитание" журналы Москва №3 2001йил.
4. Maktabgacha va boshlang'ich ta'lim atamalarining izohli lug'ati "Bekinmachoq-plys" 2011 yil.
6. Rakhmonova G. S. The Content of the Development of Spiritual and Moral Competencies of Students //EUROPEAN JOURNAL OF INNOVATION IN NONFORMAL EDUCATION. – 2022. – T. 2. – №. 2. – C. 179-183.
7. Рахмонова Г. Ш. и др. АХЛОҚ–ШАХС ТАРАҚҚИЁТИНИНГ ЮҚОРИ МАЪНАВИЙ ПОЙДЕВОРИ //БОШҚАРУВ ВА ЭТИКА ҚОЙДАЛАРИ ОНЛАЙН ИЛМИЙ ЖУРНАЛИ. – 2022. – Т. 2. – №. 2. – С. 160-165.
8. Рахмонова Г. Ш. и др. ТАЛАБА-ЁШЛАРНИ ТАРБИЯЛАШДА МАЪНАВИЙ-АХЛОҚИЙ ҚАДРИЯТЛАРНИНГ ЎРНИ ВА АҲАМИЯТИ //БОШҚАРУВ ВА ЭТИКА ҚОЙДАЛАРИ ОНЛАЙН ИЛМИЙ ЖУРНАЛИ. – 2022. – Т. 2. – №. 2. – С. 108-113.
9. Sh R. G. THE ROLE OF SPIRITUAL AND MORAL EDUCATION IN THE SPIRITUAL FORMATION OF STUDENTS //Web of Scientist: International Scientific Research Journal. – 2021. – Т. 2. – №. 11. – С. 317-320.
10. Rakhmonova G. S. Development of Spiritual and Moral Competencies in Students as a Pedagogical Problem //International Journal of Culture and Modernity. – 2021. – Т. 11. – С. 311-314.
11. Рахмонова Г. Ш. РАЗВИТИЕ ДУХОВНО-НРАВСТВЕННЫХ КОМПЕТЕНЦИЙ У СТУДЕНТОВ: DOI: 10.53885/edinres. 2021.30. 30.038 Рахмонова ГШ, научный исследователь кафедры «Дошкольное образование» БГУ, Асадова Вазира, одарённый студент факультета Дошкольного образования БГУ //Научно-практическая конференция. – 2021. – С. 96-97.
12. Рахмонова Г. ТАЛАБАЛАРДА МАЪНАВИЙ-АХЛОҚИЙ КОМПЕТЕНЦИЯЛАРНИ РИВОЖЛАНТИРИШ //Материали конференцій МЦНД. – 2021.

МАКТАБГАЧА ТА'ЛИМ МУАССАСАСИ ВА БОШЛАНГ'ИЧ ТА'ЛИМ О'RTASIDAGI UZVIYLIK

Nigmatova Mavjuda Maxmudovna
Buxoro davlat universiteti, dotsent

Annotatsiya: Maqolada inson hayotining sur'ati tobora kuchayib borayotgan zamonaviy dunyoda shaxslararo munosabatlarning begonalashuvi va murakkablashishi muammosi ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: davlat-xususiy sheriklik, aqliy jarayon, uzviylik tizimi, istiqbollor.

Аннотация: В статье рассматривается проблема отчужденности и усложнения межличностных отношений в современном мире интенсификации темпа жизни человека. Автор отмечает неблагоприятное влияние на гармоничное развитие личности детей телевизора и интернета.

Ключевые слова: трансформация, информационные технологии, речь, дошкольник.

Abstract: The article considers the problem of alienation and complication of interpersonal relations in the modern world of intensification of the pace of human life. The author notes the adverse effect on the harmonious development of the personality of children of television and the Internet.

Keywords: transformation, information technology, speech, preschooler.

Mamlakatimizda o'tgan davr mobaynida yosh avlodni sog'lom va har tomonlama barkamol etib shakllantirishni ta'minlashga qaratilgan maktabgacha ta'limning samarali tizimini tashkil etish, ta'lim-tarbiyaning samarali shakl va uslublarini joriy etish hamda tarbiyani o'quv jarayoniga kiritish yuzasidan katta ishlar amalga oshirildi. Maktabgacha ta'lim sohasida davlat-xususiy sheriklikni rivojlantirish uchun yaratilgan qulay shart-sharoitlar nodavlat maktabgacha ta'lim muassasalari sonini yanada ko'paytirish va ularda ko'rsatilayotgan xizmat turlarini kengaytirishga zamin yaratdi.

Shu bilan birga, amalga oshirilgan tahlillar bolalarni maktabgacha ta'lim bilan qamrab olishni ta'minlash, maktabgacha ta'lim muassasalarini zamonaviy o'quv-uslubiy materiallar va badiiy adabiyotlar bilan ta'minlash, sohaga malakali pedagog va rahbar kadrlarni jalb etish masalalarini hal etish zarurligini ko'rsatmoqda.

Birinchi sinf o'quvchilarini yangi o'quv sharoitlariga moslashtirish muammosi ayniqsa dolzarbdir. Uning tadqiqotida bolalar psixologlari, o'qituvchilar, shifokorlar va olimlarga katta e'tibor beriladi. Ushbu masalani atroflicha o'rganib chiqib, mutaxassislar birinchi sinf o'quvchisining jamiyatdagi moslashuviga ta'sir etuvchi omillardan biri bu bolalar bog'chasi va maktab ishining uzluksizligi degan xulosaga kelishdi.

Umumiy ta'lim muhiti yaratish: Maktabgacha yoshdagi bolalik davri fundamental ko'nikmalarni shakllantirish va rivojlantirish uchun qulay davrdir. Maktabgacha yoshdagi bolaning yetakchi faoliyati - bu o'yin. Asosiy aqliy jarayonlarning rivojlanishi - xotira, e'tibor, fikrlash, tasavvur ham maktabgacha yoshdagi davrda faol rivojlanadi. Bolalar bog'chasidan maktab muassasasiga o'tish davrida bolaning tanasida va psixologiyasida qayta qurish sodir bo'ladi. O'yindan o'tish jarayoni bolaning o'quv jarayonini o'zi idrok etishida ba'zi qiyinchiliklarning paydo bo'lishi bilan bog'liq. Bolalar bog'chasi va maktab ishining uzluksizligi uzluksiz ta'limning yagona tizimda ushbu aloqalari o'rtasida maxsus yaxlit ta'lim muhitini yaratishni anglatadi. Ta'lim muassasalarining bunday yagona ta'lim muhitini tashkil etishdagi asosiy maqsadi ta'lim va tarbiya masalalariga yagona yondoshishni asosli rivojlantirishdir.

Ta'lim muassasalari o'rtasida uzviylik tizimini yaratish mexanizmlari: Bolalar bog'chasi va maktabning uzluksizligini ta'minlash muammosini hal qilishdan oldin, ikkala ta'lim muassasasi ma'murlari o'zaro hamkorlik shartnomasini tuzishlari kerak, buning asosida jarayonning o'zi amalga oshiriladi. Ta'lim muassasalari faoliyatining o'ziga xos xususiyatlarini hisobga olgan holda, bitta o'quv tizimidan boshqasiga o'tish uchun qulay shart-sharoitlar yaratish bo'yicha qo'shma loyihani ishlab chiqish maqsadga muvofiqdir. Bolalar bog'chasining maktab bilan uzluksizligini ta'minlaydigan birinchi keng miqyosli tadbir bolalarning turli xil ta'lim sharoitlariga moslashuvini kuzatish bo'lishi kerak. Monitoring tadqiqotlari bolaning maktabgacha muassasada bo'lgan davrida boshlanadi va maktab jamiyatida davom etadi. Monitoring tadqiqotlarining dastlabki ma'lumotlarini hisobga olgan holda ikkala institut mutaxassislari tomonidan birgalikdagi tadbirlar rejalashtirilgan.

Yagona ta'lim jamiyatini shakllantirishning asosiy yo'nalishlari: Yagona o'quv makonini yaratishda bir qator omillarni hisobga olish kerak, birinchi navbatda o'quv jarayonining barcha ishtirokchilari tizimga jalb qilinishi kerak. Ta'lim muassasalari o'rtasida yagona jamiyat tizimini yaratishning birinchi yo'nalishi pedagogik jamoalar bilan ishlash bo'ladi. Keyingi to'g'ridan-to'g'ri maktabgacha tarbiyachilar va ularning oilalari bilan ishlaydi.

Hamkorlikning asosiy vazifalari: Pedagogik jamoalar oldida turgan birinchi va asosiy vazifa bolani bolalar bog'chasidan maktab o'quv yurtiga o'tkazish jarayoni uchun qulay shart-sharoitlarni yaratishdir. So'nggi paytlarda bolaning intellektual tayyorgarligining tarkibiy qismlari to'g'risida ko'plab kelishmovchiliklar mavjud, shuning uchun olti yoshli bolalarning maktabga tayyorgarligini yaxshilash bo'yicha birgalikda ish olib borish juda dolzarb vazifadir. Shu bilan birga, bolalarda maktab hayotiga qiziqishni shakllantirishga alohida e'tibor qaratilmoqda. Bir muassasadan ikkinchisiga o'tish davrida ota-onalarga bolani kuzatishda ularning rolini tushunishga yordam berish maktab xodimlari va bolalar bog'chalari o'qituvchilari uchun etakchi vazifadir.

Uzluksizlikni ta'minlashda uslubiy ishlarning mohiyati: Uslubiy ish rejalashtirilgan va bevosita pedagog xodimlar bilan olib borilganligi sababli, tahliliy va amaliy tadbirlar, qo'shma pedagogik o'qishlar va tematik pedagogik zallar orqali amalga oshiriladi. Uchrashuv mavzulari oldindan rejalashtirilgan, ko'rsatuvchi yo'nalishlar quyidagilar bo'ladi: "Bolalar bog'chasi va maktabning uzluksizligi: qiyinchiliklar va istiqbollar", "Birinci sinf o'quvchilarining mashg'ulotlarning birinchi haftalaridagi asosiy muammolari". O'qituvchilar va sinflarning o'zaro tashriflarini rejalashtirish va o'tkazish tavsiya etiladi. Bu o'qituvchilarga bolalar duch keladigan qiyinchiliklarga e'tibor berish va aniqlangan muammolarni hisobga olgan holda kelajakdagi o'quv tadbirlarini rejalashtirish imkoniyatini beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Нигматова М. М., Мирзаева Д. Ш. АРТ-ТЕРАПИЯ, КАК СРЕДСТВО АДАПТАЦИИ ДЕТЕЙ РАННЕГО ВОЗРАСТА К ДОО //Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences. – 2022. – Т. 2. – №. 1. – С. 1209-1215.
2. Нигматова М. М., Файзуллаева Ш. Ф. К., Кодирова С. Д. К. Способы эффективного использования методов обучения математике в начальных классах //Academy. – 2020. – №. 3 (54).
3. Nigmatova M. RAQAMLI O'YINLAR BOLALARNI O'QITISH USULI SIFATIDA //ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz). – 2021. – Т. 3. – №. 3.
4. Makhmudovna N. M. The role of artpedagogy in the growth of new generation //Middle EuropeanScientific Bulletin. – 2021. – Т. 11.
5. Nigmatova M. РАЗВИТИЯ ТВОРЧЕСКИХ СПОСОБНОСТЕЙ ДЕТЕЙ НА ЗАНЯТИЯХ ИЗОБРАЗИТЕЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ //ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz). – 2021. – Т. 3. – №. 3.
5. Нигматова М. М., Мирзаева Д. Ш. АРТ-ТЕРАПИЯ, КАК СРЕДСТВО АДАПТАЦИИ ДЕТЕЙРАННЕГО ВОЗРАСТА К ДОО //Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences. – 2022. – Т. 2. – №. 1. – С. 1209-1215.
6. Нигматова М. М., Умарова Г. У. Влияние информационного пространства на развитие познавательных творческих способностей дошкольников //Academy. – 2020. – №. 12 (63).

MAKTABGACHA TALIM TASHKILOTLARI VA MAKTAB TA'LIMI HAMKORLIGIALOQASINING SHAKLLARI

**Norqulova
Zarnigor**

Karmana tuman 15 – sonli” Navro‘z” Davlat maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyachisi

Annotatsiya: ushbu maqolada maktabgacha talim tashkilotlari va maktab ta'limi hamkorligialoqasining shakllari xususidagi fikrlar keltirilgan.

Kalit so'zlar: maktab ta'limi, maktabgacha ta'lim, pedagogik aloqa, rivojlantirish, o'qituvchi, kattamaktabgacha yosh.

Аннотация: в статье представлены формы взаимодействия организаций дошкольногообразования и школьного образования.

Ключевые слова: школьное образование, дошкольное образование, педагогическое общение, развитие, педагог, старший дошкольный возраст

Annotation: this article provides insights into the forms of collaboration between preschool education organizations and school education.

Key words: school education, preschool education, pedagogical communication, development, teacher, senior preschool age.

Maktabgacha yoshdagi bolalarning maktab ta'limiga o'tishi hamisha uning hayoti, axloqi, qiziqish va munosabatlarida jiddiy o'zgarishlarni yuzaga chiqaradi. Shunga binoan, maktabgacha ta'lim tashkiloti bilan maktab o'rtasidagi bog'liqlik bir tomondan, bolalarni maktab ta'limi talablariga javob beradigan darajada umumiy rivojlantirib va odobli qilib tarbiyalagan holda maktabga o'tkazishni, ikkinchi tomondan, o'qituvchining katta maktabgacha yoshdagi bolalarning egallagan bilim, malaka sifatlariga va tajribalariga tayanib, ulardan o'quv-tarbiyaviy

jarayonda samarali foydalanishni taqozo etadi.

Maktabgacha ta'lim tashkiloti va maktab o'rtasidagi aloqa ikki yo'nalishda olib boriladi:

1. Maktabgacha ta'lim tashkiloti bilan maktabning pedagoglar jamoasi o'rtasidagi aloqa.
2. Maktabgacha ta'lim tashkiloti bolalari va boshlang'ich sinf o'quvchilarini birlariga yaqinlashtirish.[1]

Tarbiyachilar boshlang'ich sinfda olib boriladigan ta'lim-tarbiyaviy ishning mazmuni, o'ziga xos tomonlari bilan tanishadilar, natijada maktabgacha ta'lim tashkilotida bolani maktab talabi darajasida tayyorlash istiqbollari belgilab olinadi.